

37779

37779

Štev. 5.

L. 1906.

GOSPODARSKA NAVODILA.

Izdaja in zalaga

c. hr. kmetijska družba kranjska v Ljubljani.

◇ Cena 10 h. ◇

Sestava in setev travnih in deteljnih zmesi.

I.

Sestava travnih in deteljnih zmesi je zavisna od časa, kako dolgo naj uspevajo. Če naj njiva daje košnjo eno do dve leti, naj se seje deteljno-travna zmes, ki sestoji največ iz detelje, ali vsaj iz dveh petink detelje. Te zmesi so vedno več vredne kakor detelja sama zase. Pri teh zmesih ne odločnje toliko kakovost zemlje. Domača ali štajerska detelja se lahko skoraj povsodi seje; kjer pa je ne kaže, kakor na pr. na težkih vlažnih tleh, naj jo nadomesti švedska detelja. Za pašo je najvažnejša bela detelja. Med deteljo za eno do triletno porabno dobo se navadno seje laška ljulika, mačji rep, včasih tudi travulja in pasja trava. Po težkih zemljah ugaja zlasti mačji rep, po lažjih pa laška ljulika. Koder mislijo na pašo, tam bodi priporočena tudi angleška ljulika. Iz tega je razvidno, da sestava teh zmesi ni težavna. Ozirati se je treba le na majhno število trav, in sicer posebno na take, ki se že prvo leto popolnoma razvijejo. Pri obdelovanju takih njiv je važno:

- 1.) da ne hraniš semena in kupiš najboljšega;
- 2.) da jeseni presilno ne popaseš, ker je škodljivo, zlasti za pridelek prihodnjega leta;
- 3.) da semensko zmes seješ spomladi pod žito.

Priporočene zmesi detelje in trave za eno- do tri-
letno porabo so :

A. Zmesi iz dvojega semena :

- 1.) Za dobro, rahlo zemljo :
domače detelje 20 *kg* na hektar,
laške ljulike 25 " " "
- 2.) za težko, mrzlo zemljo :
domače detelje 20 *kg* na hektar,
mačjega repa 14 " " "
- 3.) za težko, vlažno zemljo :
švedske detelje 12 *kg* na hektar,
mačjega repa 10 " " "

B. Zmesi iz trojega semena :

- 1.) Za srednje težko, dobro zemljo :
domače detelje 18 *kg* na hektar,
laške ljulike 15 " " "
mačjega repa 6 " " "
- 2.) za težko zemljo :
domače detelje 15 *kg* na hektar,
švedske detelje 10 " " "
angleške ljulike 10 " " "

C. Zmesi iz čveterega semena :

- 1.) Za rahlo zemljo :
domače detelje 12 *kg* na hektar,
švedske detelje 8 " " "
laške ljulike 10 " " "
mačjega repa 6 " " "
- 2.) za težko zemljo :
švedske detelje 10 *kg* na hektar,
domače detelje 10 " " "
pasje trave 12 " " "
mačjega repa 6 " " "

II.

Sestava zmesi za menjalne senožeti na njivah za štiri- do šestletno porabno dobo je že težavnejša. Tudi je naprava teh senožeti dražja, ker se morajo sejati travna semena, ki so sedaj še zelo draga. Če je pa vse prav narejeno, je pa tudi res, da take njive dajo več krme kakor deteljišča ali navadne senožeti. Pri sestavi zmesi za senožeti na njivah za štiri- do šestletno porabno dobo se je treba držati nastopnih pravil:

- 1.) Raznih vrst detelj ne jemlji več kakor tretjino.
- 2.) Laške ljulike sme biti v zmesi kvečjemu dvajsetina, ker drugače v prvih dveh letih zaduši druge, počasneje rastoče trave; kadar sama izgine, je pa njiva slabo obrastena.
- 3.) Iz ravno tega vzroka vzemi tudi angleške ljulike le deseti del, čeravno dlje drži kakor laška.
- 4.) V zmes morajo priti visoke ter srednje trave in pa nizke, ki zemljo dobro zaledinijo.
- 5.) Vztrajne trave (kakor n. pr. pasja trava, senožetna bilnica, senožetna latovka), morajo biti primerno primešane.

Kadar seješ deteljne in travne zmesi, sej rajši pregosto kakor preredko. Da bo setev enakomerna, sej posebej deteljno seme in posebej travno seme. Če je njiva velika, je najbolje, če seješ vsako vrsto semena (detelnega in travnega) dvakrat, in sicer prvič podolgem, drugič počez. Kadar je žito že podvlečeno, sej zmes in potem z lahko brano povleci ali pa samo povaljaj. Valjanje je sploh boljše. Na zelo težkih zemljah se pa seme kar pusti, ker ga tako potem dež dovolj pod zemljo spravi.

Priporočene zmesi detelje in trave za štiri- do šestletno porabno dobo so:

Detelje in trave.	Na rabla, spr- steninasta tla	Na sprsteninasta ilovnata tla	Na težka tla	Na vlažna težka tla	Na suha in apnena tla	Na močvirna tla
	se poseje kilogramov semena					
domače detelje (<i>trifolium pratense</i>)	6	6	20	2	6	—
bele detelje (<i>trifolium repens</i>) . .	—	2	—	1	2	5
švedske detelje (<i>trifolium hybridum</i>)	—	5	—	7	—	8
rumene detelje (<i>medicago lupulina</i>)	—	—	—	—	2	—
(francoske) pahovke (<i>avena elatior</i>)	8	12	6	6	10	—
angleške ljulike (<i>lolium perenne</i>) .	9	6	4	9	10	—
senožetne bilnilice (<i>festuca pratensis</i>)	6	8	—	2	—	3
pasje trave (<i>dactylis glomerata</i>)	10	10	11	10	10	10
lisičjega repa (<i>alopecurus pratensis</i>)	2	—	—	2	—	—
mačjega repa (<i>phleum pratense</i>) .	6	5	5	7	—	4
pasjega repa (<i>cynosurus cristatus</i>)	2	—	—	—	—	—
senožetne latovke (<i>poa pratensis</i>) .	1	4	—	—	10	—
zlate pahovke (<i>avena flavescens</i>) .	—	4	—	—	—	—
laške ljulike (<i>lolium italicum</i>) . .	—	—	4	—	—	—
šopulje (<i>agrostis stolonifera</i>) . .	—	—	—	2	—	3
esparzete (<i>hedysarum onobrychis</i>) .	—	—	—	—	10	—
rožičkaste nokote (<i>lotus cornicu- latus</i>)	—	—	—	—	—	5
medene trave (<i>holcus lanatus</i>) . .	—	—	—	—	—	6
ovčje bilnice (<i>festuca ovina</i>) . .	—	—	—	—	—	3
trde bilnice (<i>festuca duriuscula</i>) .	—	—	—	—	—	3
skupaj	50	62	50	48	60	50

III.

Naprava trajnih senožeti je umestna tam, kjer so pripravna tla, na pr. kjer se lahko namakajo ali so včasih preplavljena; nadalje so pripravniki sadovnjaki, njive, ki so daleč proč od doma itd. Pri sestavi zmesi za trajne senožeti so detelje in trave s kratko dobo najmanj važne, z dolgo dobo pa najvažnejše. Ozi- rati se je dalje treba na trave, ki dorasejo kmalu spo- mladi ter dajo prvo košnjo, in na poznejše trave, ki dajo drugo košnjo.

Za napravo trajnih senožeti je zlasti važno, da se skrbno odbero dobra semena, oziroma trajne zmesi.

Pri tej priliki naj opomnimo, da je seneni drob, ki ga naši kmetovalci tako radi sejejo, odločno slab za setev. V senenem drobu je le malo dobrega, kaljivega semena, in sicer le tistih trav, katerih seme je ravno ob košnji zorelo. Semena tistih trav, ki so poprej zorele, pač nič ni, ker se je osulo že prej na njivi, oziroma na senožeti, Pozneje zoreče seme pa pride med drob nedozorelo, torej nekaljivo. Najslabejši pa je drob zato, ker je v njem jako veliko kaljivega plevelnega semena. Tudi po travnikih rase plevel, in sicer je plevel vse tisto, kar ni dobro za krmo in kar ovira rast drugih dobrih trav ter krmskih rastlin. Seneni drob je pravzaprav le plevelno seme, ki naj se nikdar ne seje. Naslednja tabela navaja zmesi travnih semen za trajne senožeti.

Priporočene zmesi za trajne senožeti so :

Detelje in trave.	Na rahla, slaba tla	Na srednje težka, dobra tla	Na dobra, ilovnata tla	Na vlažna, težka ilov- nata tla
	se poseje kilogr. semena			
domače detelje (<i>trifolium pratense</i>) .	—	—	—	2
zelene detelje (<i>trifolium pratense</i> pe- renne)	3	—	—	—
bele detelje (<i>trifolium repens</i>)	4	3	2	—
švedske detelje (<i>trifolium hybridum</i>) .	—	4	2	4
rumene detelje (<i>medicago lupulina</i>) .	4	—	2	—
(rožičkaste) nokote (<i>lotus corniculatus</i>)	3	—	—	2
(francoske) pahovke (<i>avena elatior</i>) .	18	8	5	6
angleške ljulike (<i>lolium perenne</i>) . .	4	4	10	5
laške ljulike (<i>lolium italicum</i>)	—	2	—	2
pasje trave (<i>dactylis glomerata</i>) . . .	10	10	5	10
senožetne latovke (<i>poa pratensis</i>) . .	5	—	10	—
medene trave (<i>holcus lanatus</i>)	4	—	—	—
trde bilnice (<i>festuca duriusecula</i>) . . .	5	—	—	—
rosulje (<i>anthoxanthum odoratum</i>) . . .	2	—	—	2
senožetne bilnice (<i>festuca pratensis</i>)	—	18	5	17
lisičjega repa (<i>alopecurus pratensis</i>) .	—	4	5	2
mačjega repa (<i>phleum pratense</i>) . . .	—	2	—	4
pasjega repa (<i>cynosurus cristatus</i>) . .	—	3	—	—
šopolje (<i>agrostis stolonifera</i>)	—	2	—	2
navadne latovke (<i>poa trivialis</i>) . . .	—	—	—	2
skupaj	62	60	46	60

Navedene množine veljajo za en hektar. Na mernik posetve se vzame pičlo desetino tu navedenih množin. — P. n. gg. družabnike prosimo, naj nas ne mučijo z naročili na travna semena, ker jih družba nima. Travna semena prodaja v Ljubljani P. Lassnik, a ne vseh tu navedenih. Vsa ta semena se dobivajo pri P. Hüttigu na Dunaju (I. Weihburggasse 17.).

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

CODI 55

00000412780

